

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
involață

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Asociațiunea Generală a Românilor Uniți

Comunicat

Față de manifestațiunile recente dela Sibiu, de natură a tulbura pacea și bunăînțelegerea între frații, cari una au fost și una trebuie să rămână în dragostea de neam și țară, Comitetul Central al Asociației Generale a Românilor Uniți, întrunit în ședința la 3 Noemvrie 1934 la Cluj, ține să dea pentru restabilirea adevărului următoarele lămuriri:

I. Asociațiunea Generală a Românilor Uniți a luat ființă, la 23 Noemvrie 1929, pentru a contribui la adâncirea credinței creștinești și a cultiva dragostea de neam. (Art. 3 din Statute).

Asociațiunea Generală a Românilor Uniți a ținut să atingă aceste țeluri prin acțiune pașnică de zidire creștinească. Evitând cu stăruință orice umbră de harță ori polemică negativă, a dorit să vadă înfrății în această muncă constructivă, peste deosebirile lor confesionale, pe toți fiii buni ai neamului.

„Asociațiunea Generală a Românilor Uniți — ea și Biserica Română Unită cu Roma — repudiază lupta confesională, se deszie de orice acțiune de ură, învrăjire sau prozelitism. Asociațiunea Generală a Românilor Uniți nu este un instrument de învrăjire a fraților de același sânge și mii puțin un factor de slăbire a solidarității naționale. Iată un minunat teren de muncă pentru cele două biserici naționale. La aceasta operă nu putem fi decât frați cu răvnă egală de a mări pe Dumnezeu și a servi patria. (Din discursul program al Președintelui Dr. Valeriu Pop, la constituirea Agrului, în Blaj).

II. În cei 5 ani de viață a sa, Asociațiunea Generală a Românilor Uniți nu s'a abătut nici o clipă din acest drum de faptă pozitivă, în care iubirea lui Dumnezeu și dragostea de neam s'au contopit într-o singură putere de înălțare românească. Publicațiile sale („Buletinul“ și Biblioteca Agru) cari reoglindesc întreaga viață a Asociațiunii, stau mărturie deschișă tuturor pentru întărirea acestui adevăr. La fel congresele noastre generale și eparhiale, nenumăratele serbări și conferințe ținute la sate și orașe, cari au avut cinstea de a se fi desfășurat și în fața unor distinși reprezentanți ai Bisericii ortodoxe — invitați totdeauna oficial, — precum și înaintea autorităților Statului, cari au avut cuvinte de sinceră mulțumire pentru rodnicia patriotică a acțiunii noastre. N'a făcut excepție nici congresul nostru din 5—7 Oct., ținut la Lugoj, la care am invitat și pe frații grupați în „Frăția ortodoxă Română“.

Asociațiunea Generală a Românilor Uniți este ferm hotărâtă să meargă și în viitor — orice încercări și piedeci piezișe i-s'ar ridica în față, — pe acest drum creștinesc, care singur este în concordanță cu marile interese ale țării și neamului românesc. Toți aceia cari, în orice chip, înțânjenesc aceste stăruințe și primejduesc pacea între frați, își iau o grea răspundere în fața neamului și în fața istoriei.

III. Asociațiunea Generală a Românilor Uniți, reprezentând pe toți credincioșii români uniți, afirmă cu hotărâre neclintită și devotament pentru Biserica străbună unită cu Roma.

Apărând cu bărbăție acest patrimoniu spiritual și național, Asociațiunea Generală a Românilor Uniți face un neprețuit serviciu întregii națiuni, deoarece Biserica română unită a dat în trecut cea mai largă contribuție la deșteptarea noastră națională și la întregirea neamului și își păstrează hotărârea adânci în viața națională și pentru viitor.

Secretar general: Președinte:
Prof. Dr. Augustin Popa, ss. Dr. Valeriu Pop

Metoda asmuțării

— Arme dominante din arsenalul învrăjirii confesionale —

(*) Mitropolitul Sibiului „reclamă acasă pe fiii rătăciți“; cari suntem noi, uniții.

Cunoaștem glasul și chemarea. E veche de 15 ani. Știm și jurământul cu care își legase oasele, să nu mai guste odihna până la împlinirea acestui vis. Bani și pământ, promisiuni și amenințări, intrigi și topoare se puseseră atunci în aprigă mișcare apostolică. Până s'au ostenit toate. Căpitanul însuși s'a retras în sihăstria Păltinișului. Lupta însă n'a încetat. Atât numai, că a trecut comanda supremă la Cluj. Și s'au aruncat în foc rezerve proaspete de călugări fanatici și agramați. În colo, armele au rămas aceleași.

Același a fost însă și rezultatul. Zero. Cu toată „reclama“, uniții nu s'au grăbit la sânul, în jurul căruia se făcuse chiar prea multă reclamă. De sigur, această încăpăținare e o permanentă insultă pentru chemarea dominantă. Ea trebuie frântă. Cu orice preț. Dar cum? S'a găsit: iureș teribil, concentric, la care să participe academicienii și advocații, vlădici și călugări, susținuții de presă și de artileria grea a guvernului și... s'a lichidat „incidentul dela 1700“. În acest scop s'a făcut marea mobilizare a urei dela Sibiu.

Nimic n'a fost cruțat pentru reușita ei. Monitoarele ortodoxe au tras din bună vreme clopotele în dungă. Câteva sfori politice, de slabă calitate, au fost puse în mișcare. Iar în congresul însuși s'a practicat, cu savantă artă, metoda care nu poate fi numită altfel decât: **asmuțare**. Pe cât de simplă, pe atât de condamabilă. Mai ales dacă ținem seamă de materialul pe care îl utilizează. Și din care vom da câteva mostre edificatoare.

„Frații“, cu care am lucrat în vremuri grele, după mărturisirea lor chiar, umăr la umăr pentru cauza românească, astăzi strigă în largul lumii, că suntem „cea mai mare primejdie națională“. — N'au roșit să spună așa ceva un mitropolit, și un academician, care scrișese în cărțile sale cu totul altfel despre aportul unirii cu Roma pentru viața românească. Au mărturisit, în felul acesta, că nu alte principii, ci însăși existența noastră este pentru înaltele lor sentimente dominant-patriotice o provocare permanentă.

Argumentul a fost însă prea tare. Pușca peste țintă. Mințile sănătoase l-au repudiat. — Au trebuit găsite alte „provocări“, mai pe înțelesul tuturor. S'au spus deci minunății mincinoase și mărunte despre congresul Agrului dela Lugoj. S'a făcut năvală caraghioasă împotriva concordatului. S'a ridicat glas de indignare împotriva îndrăznirii noastre de-a cere participarea autorităților la slujbele ce le facem din prilejul serbărilor naționale; etc. etc. Așa cum am arătat în numărul trecut.

Dar nici așa nu merge. Insufleșirea nu-i

suficientă. „Telegraful“ aruncă bombe și mai tari. În numărul său din 4 Noemvrie c., vorbind despre conferința comună a episcopilor noștri cu cei romano-catolici — conferințe pe care le-a dorit și pregătit prin concordat chiar guvernul țării, în interes românesc ușor de înțeles! — oficiosul sibian scrie din cuvânt în cuvânt: „samănă puțin Blajul în forma aceasta cu lagărul dela Ianka Pusztă“. — Este atâta josnicie în această trivială stupiditate, încât nu poți avea decât milă pentru autori. E nespun de dureros, că această mentalitate e pusă să diriguiască ortodoxia ardeleană.

Să continuăm însă. Căutând mereu „provocări“, același articol găsește că noi aruncăm „cu cuvinte urâte în „păr. Ivan“. „Altfel — scriu preacucericii — vom fi siliți să onorăm și noi fețele episcopicești ale uniției, sigur nu cu injurii gratuite, ci cu lucruri ceva mai întemeiate“. — Cititorii știu: N'am scris nici un cuvânt „urât“ despre nici un episcop ortodox. Nu ne-am ocupat de viața lor cucernică. Nici măcar n'am reproduș ceea ce au scris din abundență alții. Am scris „Păr. Ivan“, fără gând supărător. Așa numim noi, omițând titlul prea lungi, și pe episcopii noștri. Cari niciodată nu s'au supărat, că le-am zis „părinte“. Atunci, de unde această isbucnire? Simplu: din arsenalul asmuțării nu putea lipsi insinuarea. — Acum însă nu-i iertat să se oprească aci. Dacă inspiratorii și scriitorii „Telegrafului“ mai au un dram de demnitate și omenie, sunt datori să spună fără amânare și fără cruțare acele „lucruri întemeiate“ cu cari amenință pe vlădicii noștri, cari, se știe de toată lumea, nu există decât în imaginația lor bolnavă. Altfel rămân simpli, foarte simpli insinuatori și calomniatori.

Trecem. Are și „Renașterea“ Clujului lucruri interesante. — Iată de ex pagina ultimă a numărului din 4 Noemv. Răspunsul dat de d. ministru Valer Pop la „revelațiile senzaționale“ făcute despre dânsul în congres — știți: povestea umoristică a „falsificării“ concordatului — este izvorât „din arsenalul urilor ce fierb în cazanul catolicismului, contra Statului ortodox (sic!)“. — Alta: „R.“ destăinuie lumii, că „uniții“ au și pus temelie „catedralei“ pe care o doresc de mult la București. (Biserica din str. Acvila ia, în tactica asmuțării, proporțiile unei grandioase catedrale, pe „unul din cele mai frumoase terenuri pe cheul Dâmboviței“). Urmează: „Episcop gr. cat. asasinat... Bănuțelile cad asupra mai multor preoți“. (Asta, la 4 Noemvrie, după ce toate gazetele, inclusiv „Patria“ din Cluj, au spus limpede adevărul confirmat pe toate căile, că nenorocitul episcop Pommer din Letonia a fost ortodox). — Mai departe: „Episcopii catolici arestați în Germania... Cauza principală este împotrivirea Bisericii catolice de-a accepta ideo-

logia lui Hitler... Iată unde duce caracterul internațional al catolicismului. Se vor trage învățăături și la noi în țară, unde paștii subminează Biserica neamului? — Ba bine că nu. Mai ales când toți copiii știu, că pomeniții „episcopi catolici”, din întâmplare sunt protestanți dela roată. Cari însă, spre cinstea lor, vreau să salveze ce mai pot din evanghelia, pe care o atacă „naționalismul integral” al lui Hitler. Pentru ortodoxul domn dela Cluj, asta e o crimă papistă, care are tainice legături cu subminarea Bisericii dominante din România. — Să mori de răs, nu alta. — Și asta-i o singură pagină din „Renașterea”!

„Se vor trage învățăături” din această stare a lucrurilor? Va continua protipendada bătaioasă a ortodoxiei cu această metodă patriotică a asmuțării? Națiunea are, de sigur, mare nevoie de ea. S'o facă însă ceva mai inteligent. Așa cum se practică acum, e deadreptul lamentabilă. Și disgustătoare!

Imprumutul de înzestrare. Problema cea mai importantă a vieții noastre publice, în aceste zile, este fără îndoială „imprumutul de înzestrare”. Reușita lui e și o datorie de onoare pentru țara întreagă și o măsurătoare a puterii noastre de viață. Interesul ce-l prezintă în această lumină este, ni se pare, mai mare chiar decât cel imediat financiar.

Dar tocmai fiindcă „prospectele de emisiune” lansate de guvern conștiu — în afară de condițiile de rentabilitate și siguranță cu totul excepționale, prea cunoscute decât să mai fie nevoie a le repeta — și acest apel implicit la sentimentul patriotic al tuturor, nu ne îndoiim nici o clipă de reușita lui deplină. Rezultatele concrete ale primelor zile confirmă pe deplin acest optimism justificat.

Cititorii „Unirii”, din păcate, nu sunt dintre răsfațații vieții. Banii și „economiiile” nu-i îmbulzesc. Și Statul le datorează și acum celor mai mulți, sume importante, rămase neplătite din salariul de mizerie ce au. — În

schimb, spiritul lor de jertfă pentru țară este binecunoscut. Acesta va face toate eforturile și va găsi chipul de-a îndeplini și astă dată o mare datorie a ceasului de față.

Roma locuta

— Un decret care ne interesează și pe noi —

Răsăriteanul, chiar și mărturisind crezul Romei, tot răsăritean rămâne: are oarecare oroare ancestrală de precizie. Asta cu atât mai vădit când precizia înseamnă: lege, opreliște, datorie; cu un cuvânt: povară. Observația: Graeci sine lege vagantes nu-i numai o iscodire răutăcioasă, și nici nu-i privește exclusiv pe Grecii proprii ziși. Mult-puțin meteahna aceea e și a altora din părțile Răsăritului, unde se discută mult, se critică mult, se caută și se află multe ușițe de scăpare ba de sub o rânduială bisericească neplăcută (firii rele), ba de sub alta.

Așa se vede, ceva similar s'a încercat și cu unele prevederi ale noului Drept Canonic apusean, mănecând, probabil, chiar din noul Cod de drept, care, în can. 1 lămurește că are în vedere numai Biserica Apusului, pe cea Răsăriteană neobligându-o decât în ceea ce din însăși firea lucrurilor o ating și pe ea. Un Decret mai nou al Congregației S. Oficiu taie însă calea oricăror răstălmăcirii ce s'ar mai încerca privitor la puterea obligatorie și pentru catolicii răsăriteni a unor canoane de valoare universală din pomenitul Cod de drept. *Acta Apostolicae Sedis* în numărul său din urmă (1 X. 34) aduce *Decretul* oficial:

„La porunca expresă a Sanctității Sale Papa, din rânduiala Proniei cerești Pius XI, punându-se Supremei sacre Congregației a S. Oficiu întrebarea că: oare sancțiunile cuprinse în canoanele 2320; 2343 § 1; 2367; 2369 a Codului de Drept Canonic, prin cari anumite delictse se pedepsesc cu excomunicare latae sententiae rezervată în chip specialisim Sfântului Scaun, extindu-se la întreaga biserică, Emsii

și Rvssmii Domni Cardinali însărcinați să a-pere treburile credinței și ale bunelor moravuri, după ce toate bine le-au chibzuit și au căpătat în prealabil și cuvântul Sacrei Congregații Orientale și al Sacrei Penitenciaril Apostolice, în ședința plenară ținută Miercuri, în 12 Iulie 1934, au decretat că, a-cele sancțiuni, luându-se în seamă extraordinara gravitate a delictelor din chestie, se extind la întreaga biserică latină și răsăriteană de orice rit ar fi vorba, și că, în ce privește cunoașterea acelor delictse, câtu-i pentru forul intern, sunt rezervate Sacrei Penitenciarie, iar câtu-i pentru forul extern, S. Oficiu.

Joia următoare, în ziua 19 din aceeași lună și an, Sanctitatea Sa Papa, din mila Proniei cerești Pius XI, în obișnuita audiență ce a acordat Excel. și Rvss. Domn asesor al Sf. Oficiu a binevoit să aprobe și cu a Sa autoritate să întărească rezoluție Ems. Părinți ce l-a fost prezentată, poruncind să fie făcută de drept public.

Dat la Roma, din Palatele S. Oficiu, în 21 Iulie 1934. L. S. I. Venturi, notarul Supremei S. Congregații a Sf. Oficiu”.

Așa decretul Sf. Scaun. Și acum canoanele:

Canon 2320: De va lepăda cineva speciile consacrate ori le va duce, respectiv le va reținea spre ceva scop rău, sub bănuiala ereziei este; cade în excomunicare latae sententiae, rezervată Sf. Scaun în mod specialisim; devine infam de drept prin faptul însuși, și de va fi cleric, este a se scoate din slujbă.

Canon 2343 § 1: De va ridica cineva mâinile, cu violență, asupra persoanei Pontificelui Roman: 1°. Cade în excomunicare latae sententiae, rezervată Sf. Scaun în mod specialisim; prin faptul ca atare devine caterisit ce trebuie încunjurat; 2° devine infam de drept; 3° dacă-i cleric trebuiește degradat.

Canon 2367 § 1: Cel ce desleagă, ori se comportă ca și când ar deslega, pe complicele său la păcat urit, cade ipso facto în excomunicare rezervată în chip specialisim Scaunului

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Guvernele ungurești și mișcarea memorandistă a Românilor din Ardeal*).

de Z. Păclișanu

În ziua de 21 August 1893, după ce guvernul maghiar nu mai avea nici o îndoială cu privire la sentimentele și atitudinea populației românești față de mișcarea memorandistă, ministrul de interne a invitat la o conferință, la Budapesta, pe toți prefecții din județele locuite de români. Scopul conferinței era să discute mijloacele prin care s'ar putea potoli, dacă nu chiar înăbuși mișcările naționale românești. Din rapoartele primite dela prefecți și din discuțiile cari au avut loc în

această conferință, guvernul s'a convins că elementele cari țin în mâinile lor întreaga mișcare românească, fiind conducători de fiecare zi ai poporul și trăind în mijlocul lui, sunt preoții. Fără îndoială, conferința a văzut bine, căci, într'adevăr, preoțimea românească respirată pe tot întinsul teritoriului locuit de români, era fermentul tuturor agitațiilor naționale și răspânditoarea tuturor ideilor de conservare și de progres național. Alături de pușinii liber profesioniști dela orașe, preoțimea era elementul cel mai independent, nefiind salariată de Stat decât ulterior evenimentelor de care ne ocupăm aici. (Preoții ortodocși au început a primi lefuri dela Stat în urma legii XIV din 1898 iar cei uniți în urma legii XIII din 1909).

Elementul preoțesc trebuia deci cumpărat; dacă va putea fi scos din luptă, aceasta va pierde foarte mult, atât din intensitate cât și în adâncime. Intemeiat pe informațiile culese în cursul conferinței amintite și după o temeinică examinare a tuturor aspectelor problemei, ministrul de interne a trimis la 4 Noembrie 1893, prefecților din județele cu populație românească: Arad, Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Făgăraș, Hunedoara, Cluj, Caraș-Severin, Mureș-Turda, Târnava-Mare, Sibiu și Turda-Arieș, ordinul confidențial No. 892, rugându-i să-i indice, fiecare, numele preoților români cari, fiind mai cunoscuți prin atitudinea lor românească, au mai mare influență politică asupra conaționalilor lor și a căror cumpărare ar fi mai utilă ideii de stat național maghiar. Ordinul cerea prefecților să indice și sumele cu care ar putea fi cumpărat fiecare

preot în parte. Cumpărarea s'ar face cu titlul de ajutor care se obișnuia a se da și preoților altor confesiuni.

Însărcinarea dată prefecților era deosebit de grea și delicată. Trebuia examinat fiecare caz în parte, împrejurările și morale și materiale ale fiecărui preot, relațiile pe cari le avea cu sătenii, influența ce o exercita asupra lor, prestigiul de care se bucura în fața colegilor, etc. etc. De aceea rapoartele prefecților soseau la minister cu multă întârziere și unele erau foarte necomplete. Ele ne prezintă un material informativ de o extremă importanță pentru cunoașterea mentalității cercurilor oficiale maghiare, care considerau primejdioși pentru patrie aproape pe toți conducătorii firești ai unei populații de trei milioane de suflete pentru singurul motiv că aceștia țineau la neamul lor și la cultura lor națională.

Prefectul de Alba (fost Alba-de-jos) trimite raportul său (No. 14) la 21 Ianuarie 1894 însoțit de 11 tabele care cuprind numele a 253 preoți români. Dintre aceștia 87 sunt propuși pentru ajutoare, cari variază între 50 și 150 florini (100 și 300 lei)... Totodată ține să atragă, în deosebi, atenția ministrului asupra plășii Blaj, în care a găsit un număr surprinzător de mic de preoți (7 din 271) vrednici a fi propuși, deși s'ar putea crede, că mitropolia și consistorul din Blaj ar trebui să exercite o influență împăciuitoare asupra lor. „În realitate însă, din păcate, foarte mulți preoți greco-catolici nu inspiră nici o încredere, fapt care aruncă o vie lumină asupra a-

* Într'o serie de studii publicate în „Revista Fundațiilor Regale” eminentul istoric, care este d. Z. Păclișanu, pune în nouă lumină politica de cutropire a statului maghiar împotriva Românilor din Ardeal. Regretăm că spațiul nu ne permite să reproducem în întregime articolele scrise cu temeinicie științifică înapelabilă și clădită pe material documentar absolut inedit. Sperăm însă să le vedem în curând strănse într'o broșură. Și până atunci, spicim, din seria publicată în lunile Mai-Iulie c., sub titlul de mai sus, câteva fragmente. Sunt extrem de interesante. Preoții noștri, în deosebi, vor găsi în judecățile asupritorilor de eri, cu atât mai obiective cu cât sunt cuprinse în rapoarte cu totul confidențiale, o dreaptă satisfacție în mijlocul campaniei de pogrărire pe care o duc acum „frații” împotriva Bisericii unite și a slujitorilor ei. — N. Red.

Apostolic; aceasta chiar și în ceasul morții, dacă un alt preot, fie și neaprobat pentru mărturisiri, ar putea asculta, fără a stărni vreodată infamie gravă și scandal, spovedania muribundului; exceptând cazul, că muribundul refuză să se spovedească altui confesar.

§ 2. Nu scapă de aceeași excomunicare celce desleagă, ori se face că desleagă, pe complicele care nu mărturisește păcatul, încă nedeslegat, al complicității, dar procedează astfel fiindcă l-a învățat așa, direct ori indirect, chiar confesarul complice.

Cn. 2367 § 1: Confesarul care va îndrăzni să violeze direct sigiliul sacramental, cade în excomunicare rezervată în chip specialism Sfântului Scaun; iar acel care îl violează numai indirect, se face pasibil de pedepsele din cn. 2368 § 1.

§ 2. Tot celce violează în chip temerar prescripțiile cn. 889, § 2. să se pedepsească, după greutatea vinei, cu pedeapsă salutară, care poate fi și excomunicarea.

Canoanele la care se face trimitere aci, sună așa:

Cn. 2368 § 1: Celce va comite crima solicitățiunii, de care vorbește cn. 904, să fie suspendat dela celebrarea sf. liturghii și dela ascultarea mărturisirilor sacramentale sau, după greutatea delictului, să fie declarat incapabil a asculta spovedanii, să fie lipsit de toate beneficiile și demnitățile, de votul activ și pasiv și să fie declarat incapabil de acestea toate; iar în cazurile mai grave să fie lovit și cu degradarea.

Cn. 889 § 2: Obligațiunea de a păzi sigiliul sacramental îl leagă și pe interpret și pe toți aceia cari, în orice chip, au ajuns să cunoască spovedania.

* * *

Aducând aceste legi, obligatoare de-acum și în Biserica noastră, la cunoștința cititorilor, exprimăm dorința și nădejdea că bunul Dumnezeu ne va feri de a vedea vreodată, printre ai noștri, vinovați, cari să merite să le fie aplicate în toată strașnica lor asorime.

P. Străjeru

„Slavia Catholică” în congres. Studențimea catolică a slavilor de diferite neamuri (poloni, cehi, rușeni, croați), precum se știe, își are asociația sa, cu rostul bine definit: câștigarea ortodocșilor pentru crezul catolic, indiferent de rit. Anul acesta „Slavia Catholică” (așa cheamă asociația menționată) și-a ținut congresul în *Velehrad*, reședința de pe vremuri a sf. Metodiu, apostolul slavilor. S'a discutat, s'a plănit, și s'a cerut binecuvântarea Ceriului peste cele luate în plan. Totodată s'a făcut o privire generală peste activitatea din cursul anului încheiat, constatându-se că sfântă a fost inspirația ce a dus la înființarea asociației întrunită în congres.

tidunii politice a mitropoliei și a consistențului blăjan*.

În întreaga plasă Blaj, prefectul a găsit numai un preot — acesta ortodox — pe care l califică „bun patriot”, adăugând că este singurul care a luat parte la alegerile pentru Cameră (Partidul național român declarase pasivitatea în ce privește alegerile parlamentare).

Prefectul Aradului și-a trimis raportul la 8 Februarie (No. 10 confidențial), anexând un tablou cuprinzând 175 preoți. Din aceștia, 75 sunt propuși pentru „ajutor”. Ajutoarele variază între 100 și 500 florini (200 și 1000 lei)...

Prefectul județului Bistrița-Năsăud trimite numai tabloul preoților propuși pentru ajutor, al căror număr este de abia 8... (va urma)

„Pentru ortodoxie”

Isbucnirile de ură unitofală dela Sibiu au fost un păcat împotriva spiritului creștin și împotriva dragostei de neam. Nu numai noi le judecăm așa, ci întreagă opinia publică sănătoasă. Și cea ortodoxă. Așa, în „*Neamul Românesc*” din 3 Noemvrie c. scrie, sub titlul de mai sus, d. N. IORGA, dascălul adânc văzător în istoria românească, cuvinte pline de înțelepciune și adevăr. — Nu discutăm aci, dacă unirea cu Roma a fost o nenorocire sau nu. Observăm însă atâta, că agresivitatea Agrului e o pură născocire. Incolo reproducem în întregime cuvintele d. N. Iorga, pe care e bine să le cunoască și să le înțeleagă toată lumea:

La Sibiu s'a ținut un congres al ortodocșilor militanți, în frunte cu ministrul cultelor și s'au luat măsuri, deocamdată teoretice, pentru a se întări „legea veche” care e socotită în luptă cu Biserica unită.

Cum la noi nici un congres nu se supune unei stricte discipline, s'a vorbit și cu datorita cumpănire a cuvintelor și, de persoane al căror temperament aprins e cunoscut, și, fără această cumpănire, ajungându-se la strigăte de patimă, care nu pot fi ortodoxe pentru că nu sunt creștine și la atacuri personale de vechi resentimente zăcute, care nu sunt nici umane.

Dar din ce s'a spus acolo, din ce atmosferă s'a creat prin asemenea discursuri se desface o constatare și mă simt dator, ca ortodox și istoric al Bisericii românești, s'o fac.

În momentul de față avem nevoie de cât mai puține osebliri în mijlocul poporului românesc. Cele care au vleață azi trebuie să le potolim, iar nu să creăm altele noi prin vleața pe care li-am da-o noi conducătorii într'o măsură mai mare sau mai mică.

Ruperea în două a Bisericii ardelene a fost o nenorocire. Ea a creat însă o situație care nu se poate înlătura de pe o zi pe alta și firește nu prin anume atitudini și anume amenințări. A se crede că între oamenii noștri politici s'ar găsi un nebun care să-și lée pe cap și buclucul revenirii asupra actului de unire cu Roma e o naivitate.

Rău fac uniții când „Agrul” lor lée agresiv la iveală. Dar ei sunt cei pușini și, se cred amenințați. Și mai rău când, cu „Larul” lor, fac așa ai noștri cari sunt mulți și nu-i amenință nimeni.

Pentru toată lumea, dar și pentru ortodoxia la care țin și gândindu-mă la tot ce l-a dat ei acest popor, scriu aceste rânduri.

N. Iorga

Danii marinimoase. Bunătatea așa-i ea dela firea sa: difusivă. Dă din cât are. Dacă are puțin, dă puțin; dacă are mult, dă mult. Dar de dat, negreșit că dă. Și, har Domnului, pe lângă toate mizeriile momentului, inimii bune, și deci darnice, sunt și acum. Dovadă, danile de cari s'au împărțit mai în urmă două biserici lipsite, de ale noastre.

1. Incepem cu *Ohaba de Secaș*. Bunii noștri credincioși de aci, însuflețiți de pâr. Ioan Șarlea, preotul lor, au făcut ce-au putut și ce n'au putut, vorba ceea, și au durat frumos lăcaș de închinare. Până s'o vadă însă și provăzută cu toate cele de lipsă, mai trebulesc jertfe. În acest scop au recurs la obolul inimilor bune. Și n'au recurs în zadar. Pâr. *Nicolae Pop* din Blaj și doamna Eugenia, soția Sf. Sale, au dăruit 5000 Lei. *Credincioșii ortodocși* din Ohaba peste 3000 Lei; dna Elisaveta Dragomir: 1000 Lei; d. Luca Broscășan: 200 Lei: *Câte 100 Lei*: dd. Iulian Ștef, notar; Ioan Popa Covaciu și Ana C. Lupu; toți din Ohaba. Ca și *Nicolae Groza*, cu dania sa de 50 Lei, și *Maria Groza*, cu 40 Lei. — Alții au contribuit cu sume mai mărunte. Toți însă au dat cu drag, mult-pușin cât au dat.

2. În stare materială extrem de precară

fiind și biserica noastră din *Daia*, a purces la fel, și tot cu rezultat măngăletor. Din rândurile informative ale preotului local, pâr. *Nicolae Băcel*, aflăm că pentru această biserică au donat: d. A. Oțolu — București: 1000 Lei; Arhiepiscopia catolică — București: 500 Lei. *Câte 200 Lei*: dd. Dr. V. Bolchiș, Sever Dan și Dr. A. Banciu, toți din Capitală. *Câte 100 Lei*: dd. Dr. Iosif Bollă; Dr. A. Todoran; Dr. O. Cișmașiu; Dănilă Bollă; I. Sadofsky — toți din *Dicioșanmărtin*. Apoi dd. Ștefan Pop și Vasile Pop din București; dd. Dr. Sabău, Dr. Stănescu, Panaiotl S. Duklidis; Const. Stănga și Ețena Băcel, din Constanța. *Alte sume*: Ellis. V. Barlan (60). Agenția Consulatului Polon — Constanța; Augustin Pop — București; M. Kula — București; Dr. Leon Gheorghiu — Constanța; N. N. — Blaj (câte 50 Lei). Alții cu sume mai mărunte. — Și cu toții primind călduroasele mulțumite ale curatorzelor parohiale respective.

Știri mărunte

Imbunătățirea salariilor preoțești.

Facem cunoscut preoțimei, că noile gradații cunvenite se vor plăti începând cu data de 1 Oct. 1934. Ajutoarele de familie, cari au fost anunțate până la 31 Dec. 1933, se vor plăti începând cu luna Oct. 1934, iar acelea cari au fost anunțate în cursul acestui an, se vor lua în discuție numai în bugetul viitor. — Ce privește rectificarea curbelor de sacrificiu, cari s'au aplicat salariilor preoțești mai mult decât altor funcționari, Ministerul Cultelor a comunicat Ordinariatelor, că aceasta se va face începând cu ziua de 1 Ianuarie 1935 în limita sumei de 30 milioane, pusă în vedere la discuția bugetului pe anul în curs. Sporul de salar, ce se va da, variază între 350 lei și 2200 lei lunar, după vechime și calificare.

Primenire sufletească. Praznicul Sf.

Dumitru din acest an a însemnat bucurie mare și pentru credincioșii noștri din *Boian-ul* cu majorități ortodoxe și lutherane (distr. *Dicioșanmărtin*). Din acest prilej, adevă, pâr. *Iuliu Maior*, dir. școlii comerciale de băeți din Blaj a ținut aci sfinte misiuni populare ce au lăsat urme neșterse în minți și inimi. La numeroasele mărturisiri înregistrate au dat mână de ajutor și vecinii pâr. Almășan din loc: pâr. Langa din *Tătărlău* și pâr. Țăran din *Bazna*.

Abatele Zavoral a implinit o jumatate veac de preoție.

Marele prieten al Românilor, pâr. Zavoral, abatele premonstratens din *Strahovul* Cehoslovaciei, a implinit zilele acestea 50 ani de slujbă la altarul Domnului. Distinsul demnitar al Bisericii romane ne cunoaște limba și țara și, din timpul războiului și până azi, a dat mereu dovadă că neamul nostru îi e drag. Activ atât pe terenul intelectual cât și pe cel social, afabil și plin de vioiciune, pe lângă toată vârsta sa înaintată, îi dorim și noi dela Cel de sus: zile multe, încă; sănătate și plenitudinea harurilor!

Sinod ortodox în Jugoslavia.

Cu participanți din Bulgaria, Boemia, Polonia și din coloniile de surghiuniți din Rusia, — majoritatea, firește, formându-o cei din *Sârbia*, — s'a ținut, în *Carlovăț-ul* Jugoslaviei, un sinod ortodox. Principala preocupare a adunării acesteia a fost alegerea patriarhului Varnava al *Sârbiei* de patriarh al tuturor ortodocșilor din Apus. Nou alesul și-a început activitatea în noua sa demnitate cu scoaterea mitropolitului rus *Eulogie* (aflător acum în Paris) de sub anafemă. Asta pe lângă condiția ca *Eulogie* să abdică de pretenția de a fi căpetenia ierarhică a tuturor Rușilor ortodocși din risipire, și încă în atârănare numai de patriarhul dela *Țarigrad*.

Bolșevicii vrând să acapareze pe Hristos. Comuniștii revoluționari din Spania, — cel puțin cei din localitatea pârjolită Bem-bibre, — au la răbojul sângeroasei lor răzmirițe și un fapt care-i scoate din comun. Și anume: după ce au declarat sovietul local, și s'au apucat de opera tăciunară, s'au gândit și la ceva de necrezut: au intrat într-o biserică (pe care apoi, imediat, au incendiat-o), au luat pe brațe o statuă a Sfintei Inimi, au scos-o afară, așezându-o pe-un postament de peatră, și i-au legat la grumazi o tablă cu inscripția: *Hristoase Roșu, Te respectăm, pentru că Tu ești de-ai noștri.* — Fără comentariu.

Locale. Dumineca viitoare, a IX. după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Dumitru Neda*, profesor la Academia de teologie.

— Joia trecută, la sărbătoarea SS. Arhangheli Mihail și Gavril, împreună cu toată țara, am prăznuit și noi *onomastica Măriei Sale Principelui moștenitor Mihail*, mare Voevod de Albalulia. La orele 11, un Te-Deum solemn a avut loc în biserica catedrală. A pontificat pâr. canonic Ștefan Roșianu, încunjurat de sobor strălucit de preoți. Au asistat autoritățile. Răspunsurile liturgice le-a dat corul Academiei de teologie.

Nu-l creștin, dar are încredere în rugăciunea catolică. Periodicul *Vita Ecclesiae* din Roma aduce știrea că d. *Mohammed Habibulla*, premierul din Travancore, cercetând mănăstirea carmelitanilor sirieni din Alwaze, i-a rugat să facă rugăciuni pentru dansul și reușita cărmuirii sale. Asta pe temeiul de experiență mai veche, întrucât — precum însuși a spus-o ieromonahilor creștini, — de câte ori a recurs la rugăciunile preoților catolici, totdeauna le-a simțit efectul. Mănat de aceeași încredere, deși musulman, așteaptă cu nădejde mare, ca și de astădată rugăciunile catolicilor s'aducă binecuvântare peste el și peste Travancore.

Amendă și temniță pentru d. redactor. Cazul s'a petrecut în Barcelona Spaniei. Redactorul din chestie e d. *Alfonso Carrasco* dela *El Aleso* (Aieul). Pedepsa: 500. pesetas și două luni temniță. Vina: blasfemie la adresa nașterii feciorelnice a Mântuitorului lumii. Forurile judecătorești au stabilit că articolul învinovat e ultraj împotriva religiei catolice, care-i religia majorității covârșitoare a cetățenilor spanioli, și prin urmare e ofensă ce cade în prevederile Codului de drept al Republicii. — Iar peste așa ceva în Spania nici astăzi nu se poate trece fără sancțiuni serioase și reale.

Botezat cu apa automobilului. Agenția „Fides” aduce o știre unică în felul său: Un misionar italian, întorcându-se spre Nyeri (Africa) din calea apostolică întreprinsă prin împrejurimi, a observat că, la uruitul automobilului, s'a ridicat în sbor, din marginea drumului, un nor de corbi enormi, cunoscuți pe acolo a fi de rapacitatea vulturilor. Se apropie de locul sborului și când colo: un biet om, îngrozitor mutilat, se sbătea în chinurile morții. Pornise în căutare de lucru, și se înforcea obosit, spre satul său. Corbii fatali s'au năpustit asupra lui pe când ațipise puținel. Starea fiindu-i gravă, preotul a adus vorba în spre suflet, mântuire, credință și botez. Și cuvântul vestitorului credinții a căzut în pământ bun: greu rănitul s'a arătat gata să se boteze. Cum însă altă apă la îndemână nu era, iar cazul era urgent, misionarul a scos apă din radiatorul automobilului și a botezat pe fericitul nefericit.

† **Mărioara Pop**, fiica pâr. Gavril Pop din Luna de Arieș, a trecut la cele veșnice Vineri, în 2 Noemvrie c., într'al 34-lea an al vieții și 11 al căsătoriei sale. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

Cărți cu preț redus. În arhiva Societății de lectură „*Inoch. M. Klein*” din Blaj, se află de vânzare următoarele tipărituri cu conținut religios: *Pregătire la moarte*, de sf. Alfonso Maria de Liguori, 35 Lei; *Albumul Bunea*, 25 Lei; *Vatra familiară*, de F. X. Wetzel, 10 Lei; *Impresii*, de Dr. Al. Nicolescu, 8 Lei; *Luna Malu* de Dr. Chișiu, ediția II-a, 8 Lei, iar ed. I-a 5 Lei. — Prețul acestor cărți, precum se poate vedea, e simțitor scăzut. Cărțile se pot procura direct dela societatea sus numită, trimițându-se banii odată cu comanda; plus cheltuielile de transport.

Telefonul „Unirii”

P. Reghin. Felul cum tâlcuiește „Protoprosbiterasul ortodox” unele lucruri din apocalipsă, îi aparține dânsului personal și, ca orice interpretare de Scriptură, are atâta valoare, cât de bune sunt argumentele pe care e clădită. Aceasta mai ales când e vorba de cartea tainelor Sf. Ioan, care lasă și astăzi un câmp imens deschis sbuciumului exegetic.

B. Cluj. Cunoscător în tipograficele meșteșuguri, ați putut ghici pricina imediat. „Duhul rău” al tiparnitelor nu se mulțumește uneori numai cu simple incurcături de litere. Face și pozna de-a învălmăși nițel foile manuscrisului. Așa a făcut și cu cele ale articolului „Ura dominantă” din numărul nostru trecut. Am scăpat totuși relativ ușor. Numai firul ideilor s'a rupt nițel, pe la jumătatea articolului, și se repetă unele fraze. Incolo totul e în bună regulă.

I. Sibiu. Nu numai „ortodocșii de marcă și de bun simț”, cari au participat la înscenările urei din Sibiu spun așa. Se vede de-o poștă și o știe toată lumea, că ele „au avut un foarte meschin substrat de actualitate politică”. Se bat doi mandari pentru șefia liberală a Ardealului, iar un cântăreț cu glas de sirenă cearcă să tragă pe a se turtă politică spuza ridicată de dihonă celorlalți. — Acest amănunt însă nu reduce nimic din gravitatea și răutatea manifestărilor. Fiindcă el e o chestiune de bucatărie internă ortodoxo-foristă. Cum de este cu puțință acest amestec? Cum de îl permite înalta oficialitate bisericască? De sigur, fiindcă îi convine. Și vrea, la rândul ei, să-l exploateze. Vorba aia: o mână spală pe alta. Din întâmplare însă, cu apă murdară. Care stropește și obrazul neamului.

A. București. Subsecretarii de stat sunt onorifici. Asta-i dogmă care trebuie crezută cu tărie, fiindcă așa a spus guvernul dintru începuturile sale. Atunci cum a putut renunța — întrebați Dv. — noul subsecretar dela domenii, d. Cancicov, la „salariu său de 30.000 Lei lunar?” Asta-i o enigmă pe care tot guvernul va trebui s'o deslege. După a noastră bănuială, deslegarea va fi: asta: Deși primesc... sajar, semi-ministril rămân totuși „onorifici”, adică: îndreptățiti la onoruri ministeriale. Cari vor fi cu atât mai mari, cu cât va crește și salariul!

Enyedí Hírlap. — Aind. E liber éricine și de oriunde să trimită daruri și ajutoare reformaților din Ardeal. Și liberi sunt și ei să ceară. Să nu învoce însă niciodată argumente cari, de dragul efectului, trec peste adevăr. Și, fără despicarea firului de păr în patru, acesta e cazul cu apelul elvețian semnalat de noi. În toată ținta lui e nedrept față de România. Și lumina în care e prezentată țara noastră, departe de a fi binevoitoare, e falsă.

Oficiul parohial Tria. Chităm primirea abonamentului pe 1932 și 1933.

B. Tașu. Am primit abonamentul pe anul curent. Oficiul parohial, Vălcăul de jos. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30 VI 1933.

Dr. C. Alba-Iulia. Am primit 200 Lei, abonament pe 1932.

S. Beiuș. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Parohia, Ghida. Am primit abonamentul pe 1931.

B. Mintiu. Confirmăm primirea abonamentului pe 1933.

F. Iara. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

Parohia, Petroșani. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial, Bădăcin. Prin „U. P.” am primit 200 Lei, abonamentul achitat pe timpul I VII—30 VI 1932.

No 185—1934

capit.

Concurs

Pentru complectarea personalului dela serviciile administrative centrale arhidiecezane, pe urma decesului regretatului director administrativ Alexă Pop, prin aceasta publicăm vacant un post la *Administrația Centrală Capitulară*, cu salariu lunar de Lei 5100.

Doritorii de a obține acest post vor avea să-și înainteze cererile la subsemnatul Capitu- până la termenul de 20 Noemvrie 1934, însoțite de dovezi despre serviciul de până acum și despre pregătirea teologică, precum și despre pregătirea specială ce eventual ar avea-o.

Vor fi preferiți cei cu practică resp. pregătire de contabilitate.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 3 Noemvrie 1934.

Iacob Popa
canonic-prepozit

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SOHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ

GROMEN & HERBERT S. A.

Fabrici de postav și stofe de modă, Sibiu

Depozit de desfăcere

CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand No 13

Telefon 959

Sezonul de toamnă a sosit și odată cu el noi modele de haine bărbătești, pardesiuri și paltoane de iarnă precum și postav pentru uniforme școlare.

Crepp negru pentru smoking și paltoane de iarnă pentru dame. Postavuri, pături de lână și covoare în asortiment bogat.

Calitate bună garantată. Serviciu prompt.

Prețuri vechi, eficiente și neurcate.